

Nytt frå Fagområde for allmenmedisin, UiB

Fastlegen reddar liv!

Fastlegeordninga må forsvarast og utviklast, fordi denne typen helseteneste er internasjonalt dokumentert å gje mest helse for pengane, både for den enkelte og frå samfunnet sitt ressursperspektiv. Men både politikarar, folk flest og endatil fastlegar sjølv kan ha vanskar med å beskrive kva det er med denne ordninga som gjer den så effektiv. Her er kortversjonen: Kvar innbyggjar har frå fødsel til død ein personleg lege å halde seg til over tid, denne legen handterer dei aller fleste helseproblema sjølv, denne legen regulerer tilgangen til spesialisthelsetenesta og attesterer trygdeytningar, samt at fastlegen har ei rekke plikter i høve den enkelte.

Dei sentrale eigenskapane ved ei fastlegeordning er etablert verda over, gjennom WHO, OECD og mange andre uavhengige organisasjonar. Det finst også mykje forskning som viser det same. Men direkte individuelle helseeffektar har vore meir vanskelege å vise.

Denne hausten har eg hatt gleden over å vore medforfattar på ei studie om effekten av langvarige lege-pasientforhold, der resultatata har fått stor merksemd over heile verda. Førsteforfattar Hogne Sandvik, som er forskar og fastlege i Bergen, har saman med oss medforfattarar publisert ein artikkel i British Journal of General Practice som viser at å ha samme fastlege i meir enn 10 år reduserer mortaliteten, akuttinnleggingar og bruken av legevakt med 20-25%, når vi justerer for ei rekke faktorar som kan påverke analysane. Endringane kjem etter ganske få år med same lege, og vert sterkare år for år. Studien er eit eksempel på kva norske helseregister er i stand til å gje av viktige resultat når dei vert kopla saman.

Resultata er viktige for den norske fastlegeordninga og for eitt av dei sentrale elementa, nemleg kontinuiteten ein person har med den faste legen over tid. Fastlegen betyr faktisk mykje for helsa di!

Steinar Hunskaar
steinar.hunskar@uib.no

Ph.d. om behandling av syriske flyktninger

Wegdan Hamed Nasser Hasha disputerte 19 oktober 2021 for ph.d.-graden ved UiB med avhandlingen "The Effect of Two

Different Interventions on Chronic Pain and Mental Health Symptoms among Syrian Refugees". Målet var å vurdere effekten av fysioterapi- eller selvhjelpsgrupper blant flyktninger som lider av kroniske smerter og / eller posttraumatiske psykiske symptomter.

Det ble rapportert bedre søvn, men også utfordringer med å delta i behandlingen. Gruppene forbedret den generelle psykiske helsen blant voksne flyktninger.

Wegdan Hamed Nasser Hasha (f. 1968) er utdannet tannlege fra Irak. Hovedveileder har vært professor Esperanza Diaz, med professor Bernadette Kumar og Lars Thore Fadnes som medveiledere.

Har du tenkt på å søke AFU-stipend?

Ved Fagområde for allmenmedisin har vi registrert en synkende tendens i antall søkere til korttidsstipend gjennom legeföreningens AFU-stipend. Det kan søkes midler for inntil 6 måneder av leger i allmenn- og samfunnsmedisin som vil gjennomføre et forskningsprosjekt.

Stipendet er på kr 60.000 per måned. Stipendiatene må være tilknyttet en universitets- eller forskningsenhet i allmenn- og samfunnsmedisin ved en veileder. AFU-stipend er ikke vanskelig å få. Har du en prosjektidé, så ta kontakt med oss for råd og veiledning!

Ph.d. om Askøy-utbruddet

Knut Erik Emberland disputerte 15 oktober 2021 for ph.d.-graden ved UiB med avhandlingen "Gastroenteritis in Norwegian primary care - Time trends and a large waterborne outbreak". Avhandlingen har undersøkt legebesøk hos fastleger og på legevakt på grunn av mageinfeksjon i løpet av en periode på 10 år, og sett spesielt på bruken av antibiotika. Det akutte forløpet av mageinfeksjonen hos pasienter som ble syke under Campylobacter-utbruddet på Askøy i 2019 er studert.

Konsultasjoner for mageinfeksjon utgjør 1% av legebesøkene, de fleste om vinteren og hos barn og unge voksne. Kun en liten andel av pasientene fikk antibiotikabehandling, og bruken gikk ned etter 2012. Symptomer

blant Askøys befolkning under utbruddet i 2019 viser et bredere spektrum enn hva som tradisjonelt er beskrevet for Campylobacter-infeksjon.

Knut Erik Emberland (f. 1979) er utdannet lege fra UiO og er allmenlege i Bergen. Professor i allmenmedisin Guri Rørtveit har vært hovedveileder og Knut-Arne Wensaas ved NORCE medveileder.

Ph.d. om flyktingers helse over tid

Elisabeth Marie Strømme disputerte 24 september 2021 for ph.d.-graden ved UiB med avhandlingen "Changes in health among Syrian refugees". Prosjektet har analysert hvordan helsen til flyktninger fra Syria endres fra de befinner seg nær krigen, i nabolandene til Syria, til etter bosetting i Nord-Europa, og hvilke faktorer som påvirker helsen langs migrasjonsruten.

Helseplager med relevans for livskvalitet og integrering, som kroniske smerter og psykiske vansker, endrer seg over tid. Stress kort tid etter bosetting, som sosiale og økonomiske utfordringer, har like stor betydning for helsen som traumer.

Elisabeth Marie Strømme (f. 1984) er utdannet lege ved UiB. Hun jobber som fastlege og lege ved Senter for migrasjonshelse i Bergen. Hovedveileder har vært professor Esperanza Diaz, med professor Bernadette Kumar og Lars Thore Fadnes som medveiledere.

Forskerpris til Lars Thore Fadnes

Professor i allmenmedisin og fastlege i Bergen, Lars T. Fadnes, har mottatt Søren Falch og øyenlege Sigurd Falchs juniorpris for yngre forskere. Prestisjeprisen utdeles av Det medisinske fakultet til spesielt dyktige forskere yngre enn 40 år.

Fadnes leder Bergen Addiction Research, en gruppe som er knyttet til Helse Bergen og har mange stipendiater, seniorforskere og forskningssykepleiere. Fadnes ble også tildelt kommunens Forsknings- og innovasjonspris 2020. Fadnes har også vært med å bygge opp det regionale LAR helseregisteret og biobank. Han leder også Forskningsgruppe for helsefremming og migrasjonshelse ved Fagområde for allmenmedisin.